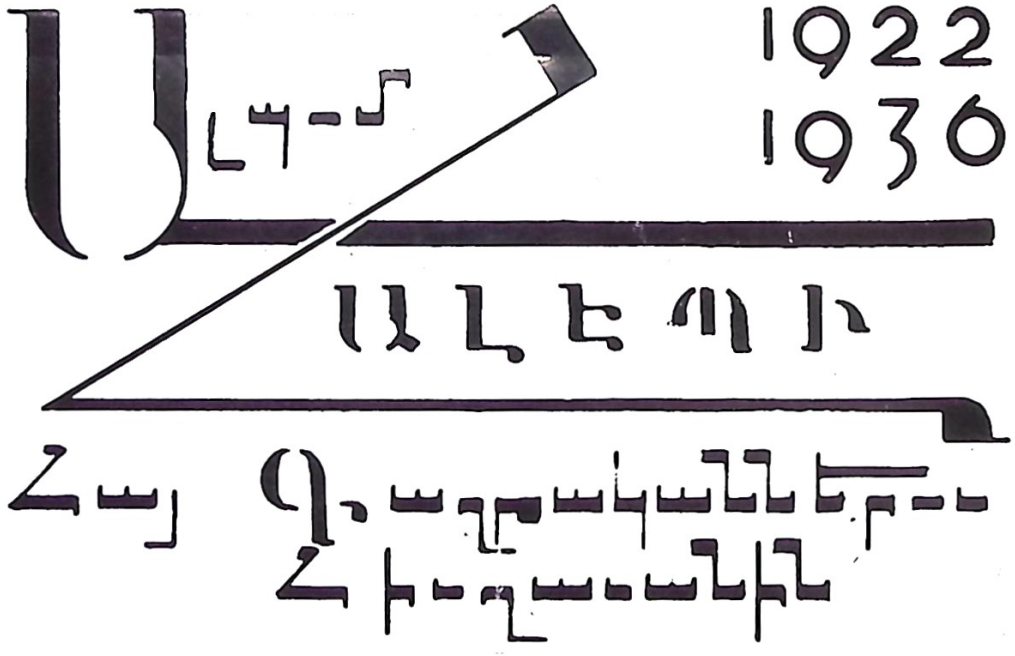
THE ARMENIAN REFUGEE CAMP IN ALEPPO

1922 — 1936

مجموعة صور مشردي الأرمن بحلب
١٩٢٢ - ١٩٣٦

ԱԼՊՈՄ ՀԱԼԷՊԻ ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԻՒՂԱԽԱՆԻՆ

THE ARMENIAN REFUGEE CAMP IN ALEPPO

1922 — 1936

هذه السلسلة من الصور ، هي بمثابة بناء خالد بـــاق ، مستمر . ستذكر الاجيال المقبلة ، المعاملة النبيلـــة ، الحارة ، التي عامل بها الشعب العربي السورى ، بقايـــا " اول شعب مسيحي "، عندما هربت بقية هذا " الشعـــب " من المذبحة الهمجية ، وحين اقتلعهم البرابرة مـــن اراضيهم التي عاشوا فيها ثلاثة آلاف عام . ولقد جـــاء هؤلاء يفتشون عن مأوى ، داخل الحدود العربية السوريـــة . وقد وجدوا جميع الامكانيات المتوفـــرة ليعيـــدوا بنـــاء حياتهـــم الاجتماعيـــة فـــي السنـــوات التـــي تلـــت .

ՍՈՅՆ ՆԿԱՐԱՇԱՐԸ, ՈՐՊԷՍ ՄՆԱՅՈՒՆ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ, ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴՆԵՐՈՒՆ ՊԻՏԻ ՈԳԵԿՈՉԷ ԵՂԱՅՐԱԿԱՆ ՁԵՐՄ ԱՅՆ ՎԵՐԱԲԵՐՄՈՒՆՔԸ ՁՈՐ ԱՐԱԲ ԱՍՊՆՁԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ՅՈՅՑ ՏՈՒԱՒ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ԲԵԿՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՆԴԷՊ, ԵՐԲ ԱՆՈՆՔ ՎԱՅՐԱՓ ՅԵՂԱՍՊԱ ՆՈՒԹԵՆԷ ՁՈՂՈՊՐԱԾ ՈՒ ԵՐԵՔՀԱՁԱՐԱՄԵԱՅ ՊԱՊԵՆԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԷՆ ԱՐՄԱՏԱԽԻԼ, ԱՊԱՍՏԱՆ ՓՆՏՌԵՑԻՆ ՍՈՒՐԻՈՅ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԷՆ ՆԵՐՍ, ՈՒՐ ԱՌԻԹՆ ՈՒՆԵՑԱՆ ԲԱՐՁԱՒԱՁ ԿԵԱՆՔ ՄԸ ՎԵՐԱԿԵՐՏԵԼՈՒ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ։

IT IS HOPED THAT THIS COLLECTION OF HISTORIC PHOTOGRAPHS WILL BE A PERMANENT MOMENTO TO THE COMING GENERATIONS, TO REMIND THEM OF THE HARDSHIPS ENDURED BY THEIR ANCESTORS AND THE DEBT OF GRATITUDE OWED TO THE BENEVOLENT, HOSPITABLE AND BROTHERLY ARAB PEOPLE WHO ACCEPTED US, CHRISTIAN ARMENIANS IN THEIR MIDST, READILY GRANTING STATUS OF EQUAL CITIZENSHIP

Առաջին համաշխարհային պատերազմի աւարտին, Օսմանեան թուրքերու կողմէ հա-
յերուն վրայ ի գործադրուած, իր տեսակին մէջ աննախընթացօրէն դաժան ու բար
բարոս ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵՆէ վերապրող մնացորդացը տակաւ սկսաւ վերադառնալ պապե
նական իր օճախները, կեանքը վերականգնելու յոյսերով տոգորուած:

Սակայն տուն դարձը հազիւ թափ առած, ընդհատուեցաւ յանկարծ, հայ ցեղը իս-
պառ բնաջինջ ընելու վճռած թուրքերուն կողմէ կրկին ձեռք առնուող վայրագ
հալածանքներուն պատճառաւ. եւ այդ՝ Արեւմտեան յաղթական մեծ պետութիւննե-
րուն անտարբեր աչքերուն առջեւ:

Այսպէս, չարդարար յորդաներուն գրոհներուն ենթակայ, մարդկային սոյն խլեակ
ները անգամ մը եւս կը դիմակալէին ոչնչացումի սպառնալիքը. ուստի ամէն
ինչ ետին ձգած, արհամարելով իրենց դէմ ծառացող վիթխարի դժուարութիւննե-
կան անոնք շարէ շար, ձմրան անտանելի խստութիւններուն մէջէն, բոկոտն ու
սոված, ապաստանելու համար Հալէպ քաղաքը:

Արդ՝ անօգնական ու խուճապահար, փողոցներէն հաւաքուած տախտակի, խորշոմած
երկաթ-թիթեղի ու խուրձի կտորներով, ապշեցուցիչ ձեռնհասութեամբ կանգնեցին
վրաններ ու կառուցանեցին հիւղակներ, քաղաքի Սուլէյմանիէ թաղամասի անբնակ
տարածութիւններուն վրայ: Այսպէս ահա, կեանք առաւ Հալէպի Հայ Գաղթականնե-
րուն Հիւղաւանը, ուր, 1922-էն մինչեւ 1936, աննկարագրելի թշուառութեան մէջ
ու ծուղջապահական յոռեգոյն պայմաններուն տակ ապրեցան, իրենց երբեմնի հայ-
կական գաւառներէ եւ ի մասնաւորի Այնթապէն, Մարաշէն ու Զիլիւէն արտաքսը-
ւած աւելի քան 100 հազար տարագիրներ:

Սակայն ամենախաւար այդ օրերուն անգամ, անվհատ, մուրճը ձեռքին՝ գործի լծուե
ցաւ հայ տարագիրը, բախտին պարտադրելու համար իր ապագան: Շնորհիւ անոր

աննկուն կամքին, յարատեւութեան ու տեսիլքին, այսօր ոչինչ մնացեր է այդ պատմական հիւղաւանէն։ Այդ սերունդի զաւակները տակաւին կը բնակին նոյն վայրերը, սակայն այսօր բազմայարկ շէնքերու մէջ, բարգաւաճ կեանք մը կը վարեն անոնք, խաղաղ ու հիւրընկալ արաբական այս հողին վրայ։ Նոր սերունդը հազիւ թէ յիշէ հիւղաւանին տխուր կեանքն ու առօրեան. ան կ'անգիտանայ նոյնիսկ թէ ինչ գին – նով ապահովուած է իրեն համար ներկայ կեանքի բարօրութիւնը։

Հիւղաւանէն մեզի համար շօշափելի ոչ մէկ հետք պիտի մնար պատմութեան յանձնելու, եթէ այդ օրերուն չըլլար ազնիւ ազգային մը, յանձին հալէպահայ ծանօթ լուսանկարիչ՝ Վարդան Տէրունեանի։ Ներքին կանչէ մը մղուած, հնամենի խոշոր ապարատը ուսին, ան վաղ քսանական թուականներուն, տուն-տուն պտտելով հիւղաւանի անհրապոյր թաղամասերը, ամենայն հաւատարմութեամբ պատկերահանած է տարաբախտ իր ազգակիցներուն տխուր առօրեային մէն մի դրուագը։ 1947-ին Հալէպէն մեկնելու պահուն, Տէրունեան իր սանն ու յաջորդը՝ Աւետիս Շահինեանին փոխանցած է 72 նկարներուն թանկագին սոյն հաւաքածոն, որը իր կարգին մեզի յանձնեց զանոնք։

Սոյն նկարները հանած պահուն, Տէրունեան միտքէն չէր անցներ իսկ, թէ օրին մէկը անոնք կը յանձնուին վերածնած Սովետական Հայաստանի Պատմական Արխիւներու Ճոնդին։ Այսուհանդերձ, անստոյգ այդ օրերուն, ան փաստը տուաւ խոր գիտակցութեան մը ու բարչը պարտաճանաչութեան, այսպէս կորուստէ փրկելով իր ժողովուրդի կեանքին նշանակելի մէկ շրջանի ողբերգական պատմութիւնը։

Մեր մաղթանքն է որ արուեստագէտ-լուսանկարչի օրինակելի իրագործումը յիշուի որքան ատեն որ սոյն նկարներուն յուզիչ շարքը հիւղաւանի յիշատակը յաւերժացնէ գալիք սերունդներուն համար։

Հալէպ, ապրիլ 24, 1986

Ռ. Ճեպեճեան

بعد أن انتهت الحرب العالمية الأولى ، وانتهت المذبحة التي قام بها الاتراك ضد الارمن ، المذبحة الوحيدة من نوعها : فقد كانت بدون سابق انذار، وحشية ، قاسية ، غير متكافئة ، وبلا رحمة مبدأ الارمن في العودة الى منازلهم التي ولدوا فيها ، ليستأنفوا حياتهم ، يحدوهم الامل الكبير .

وما كادوا يعودون الى منازلهم ويبدأون حياتهم ، حتى قطعت فجأة ، بسبب ملاحقة الأتراك لهم ، بقصد ابادة العرق الارمني . لقد بدأوا المجزرة ثانية ، وكانت امام عيون الحلفاء والامم الغربية الاخرى المنتصرة في الحرب ، والتي كانت تراقب الأمور بلا مبالاة .

وهكذا وجد الارمن أنفسهم أمام خطر الابادة الأكيدة . فتركوا وراءهم كل شيء ، واستهانوا بكل الصعاب التي واجهتهم ، وخرجوا في شتاء قاس جدا ، حفاة ، عراة ، جائعين ، مهدمين ، زرافات ووحدانا ليجدوا في مدينة حلب ملجأ امينا لهم .

وبدون اي عون او مساعدة ، استطاعوا بمهارة كبيرة ان ينشئوا مخيمات صغيرة ، ويبنوا خيامهم و "منازلهم" من قطع الخشب والصفيح والحديد ، في المرأة ، في حي السليمانية . لقد ردت لهم حياتهم في مخيماتهم تلك التي عاشوا فيها بين عامي ١٩٢٢ و ١٩٣٦ ، في فاقة وعوز لا يوصف ، وفي شروط صحية سيئة جدا . لقد كانوا حوالي ٠٠٠ ١٠٠ لاجيء ، جاءوا من موطنهم وديارهم وخاصة من عنتاب ومرعش وكلس ، مطرودين زمقهورين .

في هذه الحالة ، وفي الأيام الصعبة ، الحالكة ، وبدون أمل ، استطاعوا بقوة سواعدهم ان يستأنفوا حياتهم واعمالهم ، وفرضوا على المستقبل مصيرهم .....

وهكذا ، وبفضل ارادتهم التي لا تتزعزع ، واصرارهم ، واستمرارهم ، لم يبق لديهم من أثر من المخيمات السابقة ما يعطونه للتاريخ . حتى ان اولادهم الذين يعيشون في نفس مواقع المخيمات ، ولكن بمبان حديثة وبحياة رغدة ميسورة ، وعلى ارض عربية وادعة ، يكادون ، بصعوبة ، يتذكرون الحياة اليومية البائسة في المخيمات ، حتى انهم يجهلون كيف تم ، وبأي ثمن ، تأمين الحياة الحالية الرغيدة .

لم يبق من هذه المخيمات سوى الذكرى ، فقد اصبحت في ذمة التاريخ . غير ان وجود مواطننا النبيل ، المتمثل في شخص المصور والرسام الحلبي المعروف ارطان ديرونيان ، الذي لبى دافعا داخليا في نفسه ، فحمل عدسته الثمينة على كتفه ، وانطلق في العشرينات من هذا القرن ، ليزور كل منزل على حدة في هذه المخيمات ، التي لا تغرى أحدا بالزيارة . وبكل أمانة ، صور مشاهد الحياة اليومية البائسة لمواطنيه ، بكل ابعادها وتفاصيلها . وفي عام ١٩٤٧ ، حينما غادر حلب ، اودع هذه المجموعة الثمينة المؤلفة من اثنتين وسبعين صورة ، تلميذه وخلفه أوديس شاهينيان الذي قام بدوره فأودعنا هذه الصور .

حين قام السيد ارطان ديرونيان بعمله الوثائقي هنا ، ربما لم يكن يفكر ان يوما سيأتي ، فترسل هذه الوثائق التاريخية الى ارمينيا السوفيتية لتبعث هناك من جديد . انه ، وبرغم تلك الايام الصعبة ، قد برهن على معرفة عميقة ، وحس بالواجب كبير ، فأنقذ من الزوال الأبدي ، ذكرى مرحلة هامة من التاريخ المأساوي لشعبه ومواطنيه .

ان أملنا كبير ، ان يكون هذا الجهد المثالي للمصور الفنان ، حافزا للذكرى ، طالما ان سلسلة الصور المثيرة هذه ، تحفظ ذكرى هذه المخيمات للاجيال المقبلة .

حلب ٢٤ نيسان ١٩٨٦

الدكتور
روبير [illegible]

At the end of the First World War a floating mass of Armenian survivors of unprecedented, ruthless and most barberic massacres prepatrated by the Turks found themselves struggling for rehabilitation in parts of their historical ancestra lands.

This catalistic operation had hardly gathered momentum when, before the indifferent eyes of the Great Western Powers, it was interrupted by further Turkish attempts for the suppression of the Armenian race.

Once again these human wrecks faced the challenge of survival in the face of innumerable difficulties, by mass migrating towards the neighbouring hospitable Arab countries.

On arriva to destination their priorities were basic. It was to have a roof on their heads. To this end every piece of discarded tin, wood or corrugated iron was collected and with astonishing skill and ingenuity used as building material, with the result that a refuge was assured against the rigors of the approaching winter,principally in the desolate Aleppo district of Suleimanieh.

It was under these appalling conditions of utter poverty,undescribable misery and lack of basic sanitation that the struggle for life started in the 1920's for these Armenians, lasting till the mid-thirties.

However,despite the gloom and adversities encountered daily,these expatriates from the interior once Armenian provinces as well as from Aintab, Marash and Killis faced their task with fortitude and determination to prepare a better future through sheer hard work and industry for the coming generations.

During that critical period a man, Vartan Derounian, a leading and accomplished professional photographer in Aleppo, had the visionary insight to record for posterity the plight of these refugees in their makeshift primitive homes. Before leaving Aleppo in 1947 he left this remarkable collection of photographs to Mr. Avedis Shahinian who had taken over the succession of the business and who, in his turn handed over to us before leaving for South America.

Sad as it may be, housed confortably in modern appartments equipped with every convenience, the new generations are oblivious of the sacrifices made by their grandparents. This valuable collection of photographs will remain an indelible evidence of the price their ancestors paid for the well being of generations to follow.

Տեսարաններ Համիտիէ Քէմբէն

سكان المخيمات : منظران من المخيمات في حي الحميدية

'High street' in Hamidieh Camp

الطريق المؤدية الى مخزن " القلمجي "

Գալէմճի-ի խանութը տանող ճամբան

Street leading to artisan Kalemji's shop

منزل وعيادة الطبيب " بارسيف سيفيان "

Տոքթ. Բարսեղ Սեվեանի տուն-կլինիկան ձախին

The house and outpatient clinic of
Dr. Parsegh Sevian

ساحة المآسي

Տխրութեան Հրապարակ

The Square of Sadness

الحي الجنوبي وفي العمق كنيسة " الصليب المقدس "

Սուրբ Խաչ եկեղեցին, հարաւի թաղամաս

First things first: the Church of the Holy Cross

مخيم اهالي مرعش وبيوتهم " الطابقية ؟"

Մարաշցիներուն ձէմբ. տեսարաններ 'բազմայարկ' շէնքերէն։

Sky scrapers in Marash Camp

واقع الحياة في المخيم من الحي في مرعش الى مخزن " القلمجي " وبيته في الطابق الاول

Մարա շգիներաւ Քէմբին մէջ՝ Գալէմճիին
խանութն ու տունը (վերի յարկ):

A far cry in Aleppo of Kalemji's house and workshop in Marash.

منزل صانع الامشاط

Սանտոադործին բնակարանը, Մարաշցիներու Թէմբ·

The house of the combmaker in Marash Camp.

Ջէմբը իր տուներով, բակով, կոյուղիով եւ բնակիչներով։

Social life and camp activities

ჯիպինցիներու թաղամասէն տեսարան մը. խրճիթներու բակերը, իրենց բնակիչներով։

Falk from Jibin. A moment of respite outside their dwellings.

مخيم الحميدية وبيت المانع مخبيان ، الى الشمال

Համիտիէ Քէմբէն տեսարան մը. հոթիզոնի վրայ դէպի
արեւելք գերեզման. ձախին մըխճեաններուն ետեւը:

Another view of the camp

Աեերակ տուներու բնակիչները

NO, we have no central heating!

هذا هو الواقع . انه ليس سيناريو سينمائي ...

Թանձր իրականութիւն, ոչ թէ շարժանկարի թեմատրանք...

No frills, just basic!

على الطريق المؤدية من حي الجابرية الى حي الحميدية عائلة من مدينة " زيتون " تسكن
المغائر ابتسامة الام هي امل المستقبل

Քարայրի բնակիչները՝ Չէյթունցի ընտանիք մը, ճապրիէյէն դէպի նոր Գիւղ տանող ճամբուն աջ կողմը: Տատիկին ժպիտը միայն պիտի փրկէ սերունդը:

20-th Century cave dwellers. Granny saying "Who is down hearted?".

المتردون في ساحة مدرسة " الاب باليان "

Հայր Պալեանի եկեղեցիի բակը

Communal life in Father Balian's churchyard.

" الـكـان " خان زيتون : المبنى الرئيسي

Out for a breather in Zeitoun-khan.

Զէյթուն Խան-ի փլատա կ. խոշոր շէնքն ու անոր հայ բնակիչները

في خان " زيتون " تحت سطح واحد وحول صحن واحد للطعام

Զէյթուն Խան-ի ներսի դին. Նոյն յարկի տակ, նոյն պնակի շուրջ։

Alfresco living-room in Zeitoun-khan.

احزانهم تبدو في الساحة

Տխուր ժամեր բակին մէջ

Gloomy hours in the court-yard

امام خان " زيتون " يجتمع الارمن المشردون

Հայեր Զէյթուն Խան-ի շրջապատին մէջ

Gathering of the clan in Zeitoun-khan

تحت سطح الصفيح الى جانب البئر وجرة الماء ، والدجاج ، والارز فوق السطح ليعقم من الحشرات ...
ينشأ الجيل الجديد وتعود الحياة الى مجاريها

Ապրելու վճռած. կեանքը կը խլրտի 1926-ի սոյն կառոյցի մէջ – ջրհոր, օճախ, հաւնոց...իսկ թիթեռածածկ երդիքի վրայ շեռամանը կը հականեխուի ձրի արեւի տակ:

Every convenience provided...

حاملة الاعانة وعلبة الحليب لاحد الاطفال

Միս Պիւլ, էսթոնացի սարեկամը եւ անոնք որ մանկութիւն չունեցան:

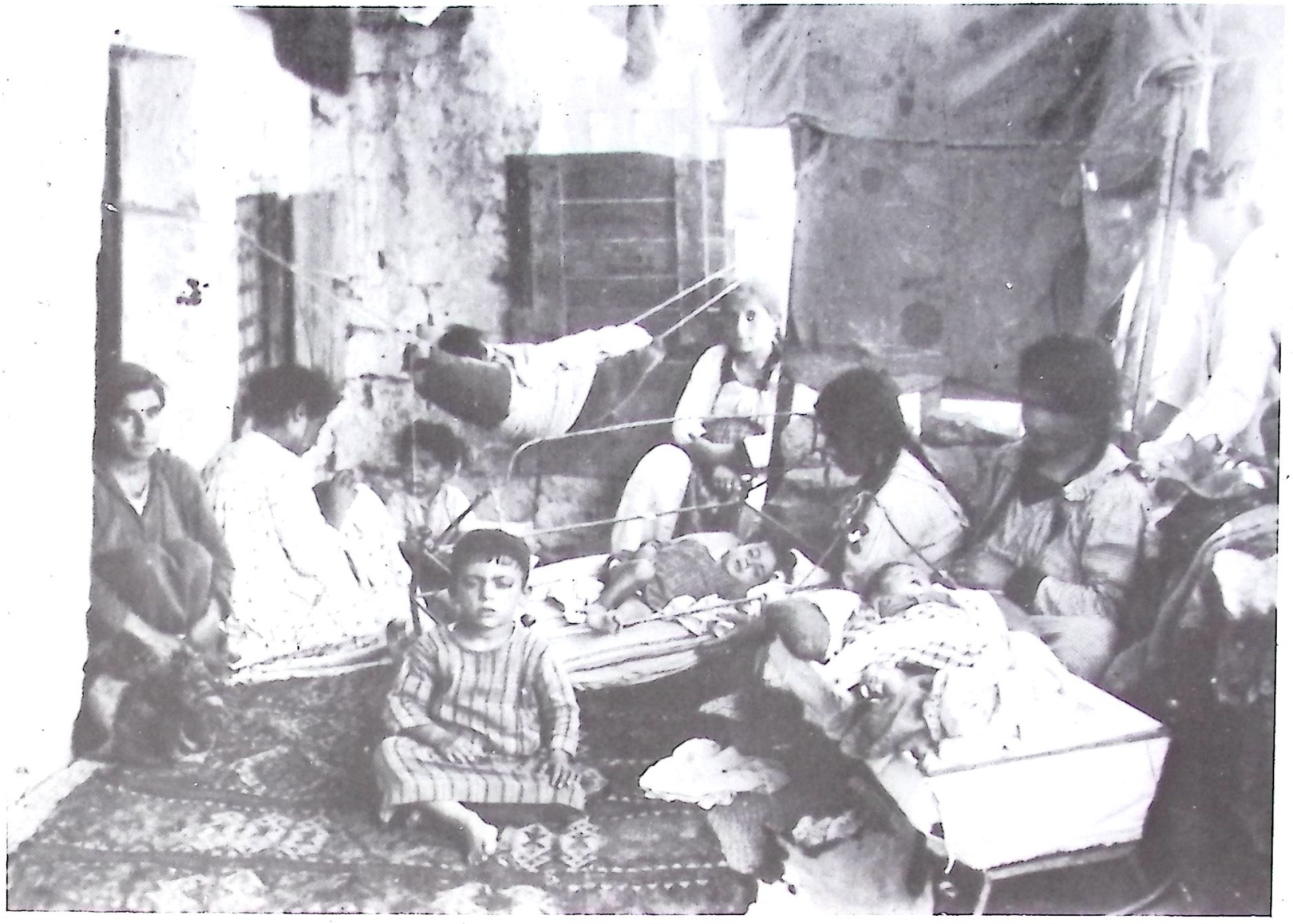
All hands for the daily chores. One of the rare friends of the refugees: Miss Büll, the Estonian Missionary.

احدى المحسنات وقد حملت بعض الطعام

Բարերարին այցը կաթի փուչերով:

Under the eyes of the Benefactor, all eyes in the milk tins.

Մա նկամսոֆր...

A modern nursery ?

هل هنا حاضنة الولادات ؟

تعود الحياة الى مجاريها الكل يعمل امرأة تغزل وطفل يقرأ

Բազմանդամ ընտանիքի առանձնաշնորհումները։

The big family and its allowances...

Ամբողջին ''կոմպինատը''...

All in the family - spinner-cook-rug weaver-child nursery and kindergarden under the same roof.

Time for work and time to learn

رغم الشقاء فلا بد من النظافة

... եւ սակայն մաքուր:

What is that, a washing-machine ?

نظافة الولد اولا يساعدها الصابون واشعة الشمس

Ջաւկին խնամքը նախ եւ առաջ. օճառն ու արեւը միատեղ...

Combining bathing with sunbathing...

لقد كانوا سعداء يوما ما

Ադամ և Եվան դրախտում...

They had seen better days...

مانوك الحداد من قاطني مخيم الحميدية " الطريق الصعبة "

Համիտիէ ճէմբի բնակիչ՝ Տէմիրճի Մանիկ Տէմիրճեան - ''դժուարին անցքը''։

I have coped with worse obstacles...

السقف منخفض ولكن المعاناة كبيرة

Ցած տնակարան, բարձր հոգեր...

Low roof, high problems...

مشردة وحيدة ، مشرد اعمى ... من مرعش بستاني من مرعش ... اذن لقد نجح الطغاة

Մա րաշցի անօգնական Մարգրուտ... եւ

Forlorn Markroud of Marash...and

Նիշանը կուրացած պարտէզպան Նշան...
ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՅԱՋՈՂԱՑԱ ԵՆ

Nishan the blinded gardener...
THE TURKS HAVE SUCCEEDED HERE!

المعاناة عميقة للكبار ، واللهو البريء للاطفال

Ծանր հոգսեր մեծերուն,
տնհրապոյր խաղալիքներ փոքրերուն...

Toil for the adult, strange toys for children...

الازمة على وجوه افراد العائلة التي لا تعرف الابتسام

47

Responsibility of children weighing on the parents.

أم أرمنية وأولادها تذكرنا بلاجئة عربيـة

THE ARMENIAN MOTHER

Վերջին կայան...

Destination...

Թօշակառժան մամիկը

لقد آن لها ان تستريح ولكنها تعمل لا تقف السن امام العمل

Age is no hindrance

''Արուեստի աշխատողներ''. ձախին՝ հաճի Սեմա Տէր-Ղազարեան, թաթուլ Ալթունեանի հարազատ մօրաքոյրը, աջին՝ Իւղաթեր Վարդեան, Տք. Տէր-Ղազարեանի հօրա քոյրը. երկուքն ալ Հայաստան ներգաղթած եւ հոն վախճանած։

Pedigree wizards of the needle-work: Sima Der-Ghazarian (left) and Youghaper Vartoghlian, both related to compositor Tatoul Altounian.

Տիկ. Սեմա Տէր-Ղազարեան իր սաներուն հետ

Working under the watchful eyes of Sema Der-Ghazarian.

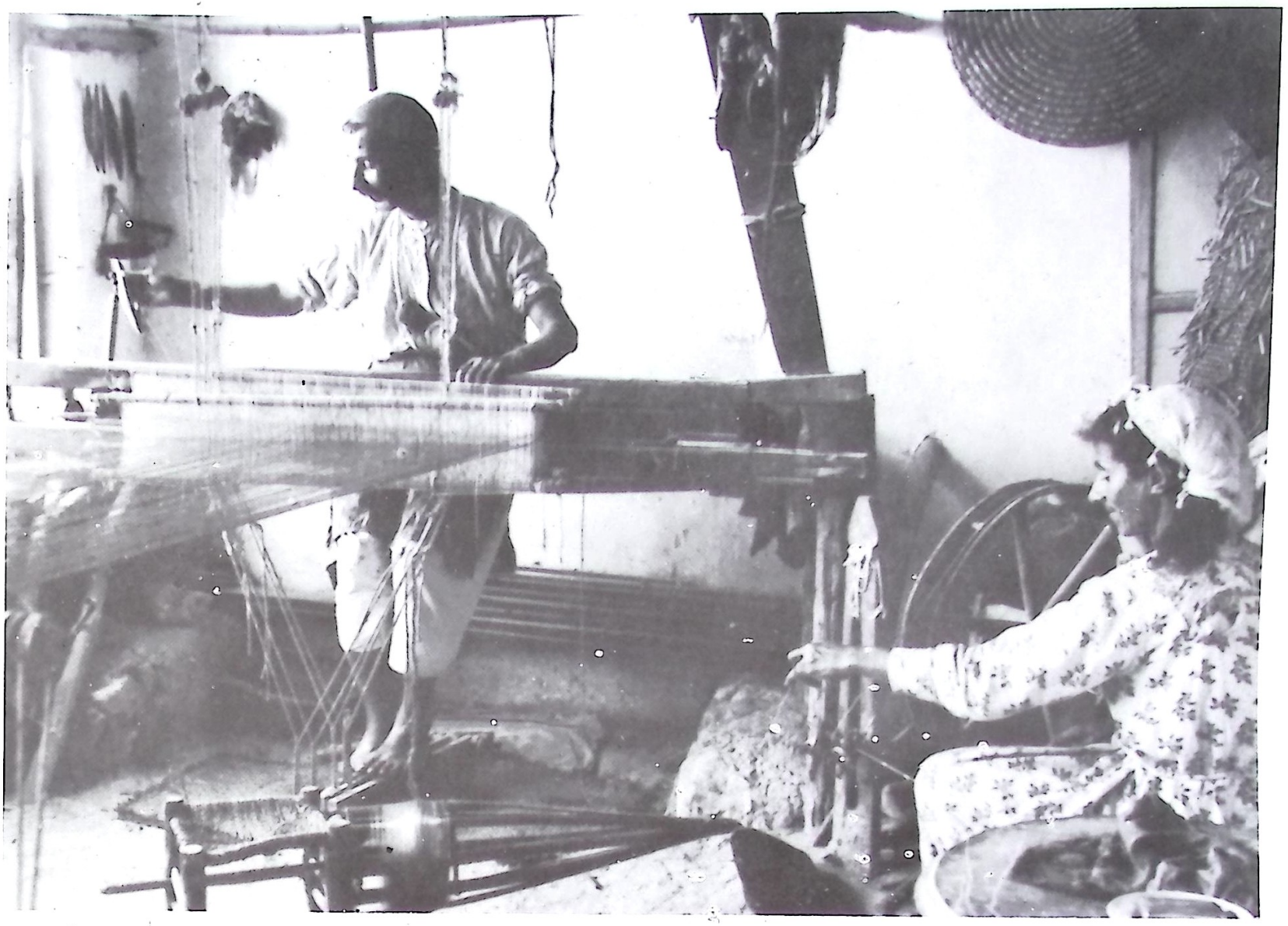
Ձ֊ին՝ Զապէլ Վարդեան եւ Սիրվարդ Հալէպլեան. Տիկ. Իւղաբերի աղջիկները, այժմ Հայաստան։

Zabel Vartian (right) and Sirvart Haleblian, daughters of Youghaper now in Armenia.

Անդորր երեսոյթ, խոր վիշտեր...

Serenity covering deep worries

Մենաւոր ջուլհակն ու կինը աշխատանքի մէջ

The solitary weaver and his wife at work

Ինքնէպցի շուլհակներ ճգնար գործիներ կը գործեն –
''անթէպ գուշարը''. տակաւ զարգացող առաջին արհեստանոցներ։

The advent of industrialization

المطرزة العرجاء

Հաշմանդամ սակայն ոչ պակաս վարպետ ասեղնագործը

Handicapped but no less accomplished embroiderer.

بيت « الاورفه‌لي » سلطان خانم وعائلته

Ուրֆացիներու թաղաբաժին. Սուլթան Խանըմ եւ իր ընտանիքը։

Dwellers outside in Ourfa Camp.

Օրոմաթիք տեզկեահը ես վարքած եմ

The fruit of my ingenuity, not a heath Robinson conception
but a working loom.

السيطرة على العمل

ՆԱԽԱՍՏԱԼՈՒԹՅԱՆ

Please take my photograph !

المعلم هامبور يصنع المندل وصناعه الصغار بدون صندل

Մարաշցիներու գէմք. Սանտալճի համբօրին արհեստանոցը, բոկոտն աշակերտներով։

We of Marash make good sandals but we cannot afford to wear them.

عرف ديكران باردا قجيان بمهارته في تأمين الخبز اليومي

Այսպէս ճարեցին օրուայ հացը։ Տիգրան Պարտագճեան
անշափ հրճուանքով ինքզինք ճանչցաւ այս նկարին մէջ։

Thus we earned our daily bread

السقا الاعمى وابنته غياه هاروتيون دردريان يعمل من اجل عائلته

Աչազուրկ ջրկիրն ու իր փոքրիկ առաջնորդը.Յարութիւն Տէրտէրեան (1885-1960) հանրածանօթ ''Հաճըզ'' անունով այս պայմաններու տակ հոգաց իր ընտանիքը: Փոքրիկն Գեղծին 6 զաւակներու տէր է այժմ.Յարութիւն ունի 17 թոռներ:

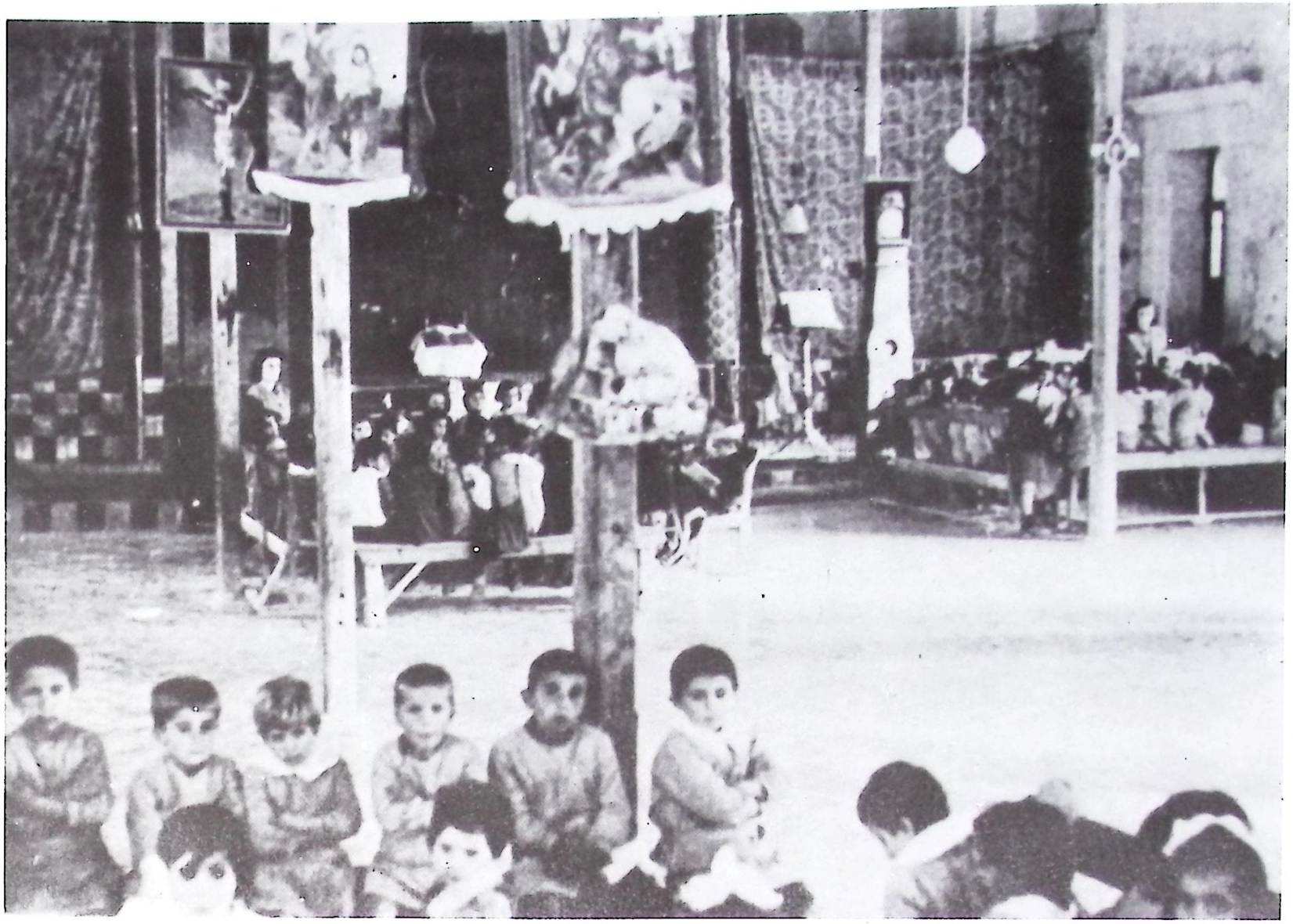
Guided by his daughter, a blind water carrier earns an honest living.

قبل ان يكتمل البيت انتهى بناء المدرسة

Սբ. Խաչ եկեղեցիին առջեւի թաղամասը. աջին՝ գարա- ՅուտուՏակաւին տունը կիսաւարտ, դպրոցն ալ շինեցին։

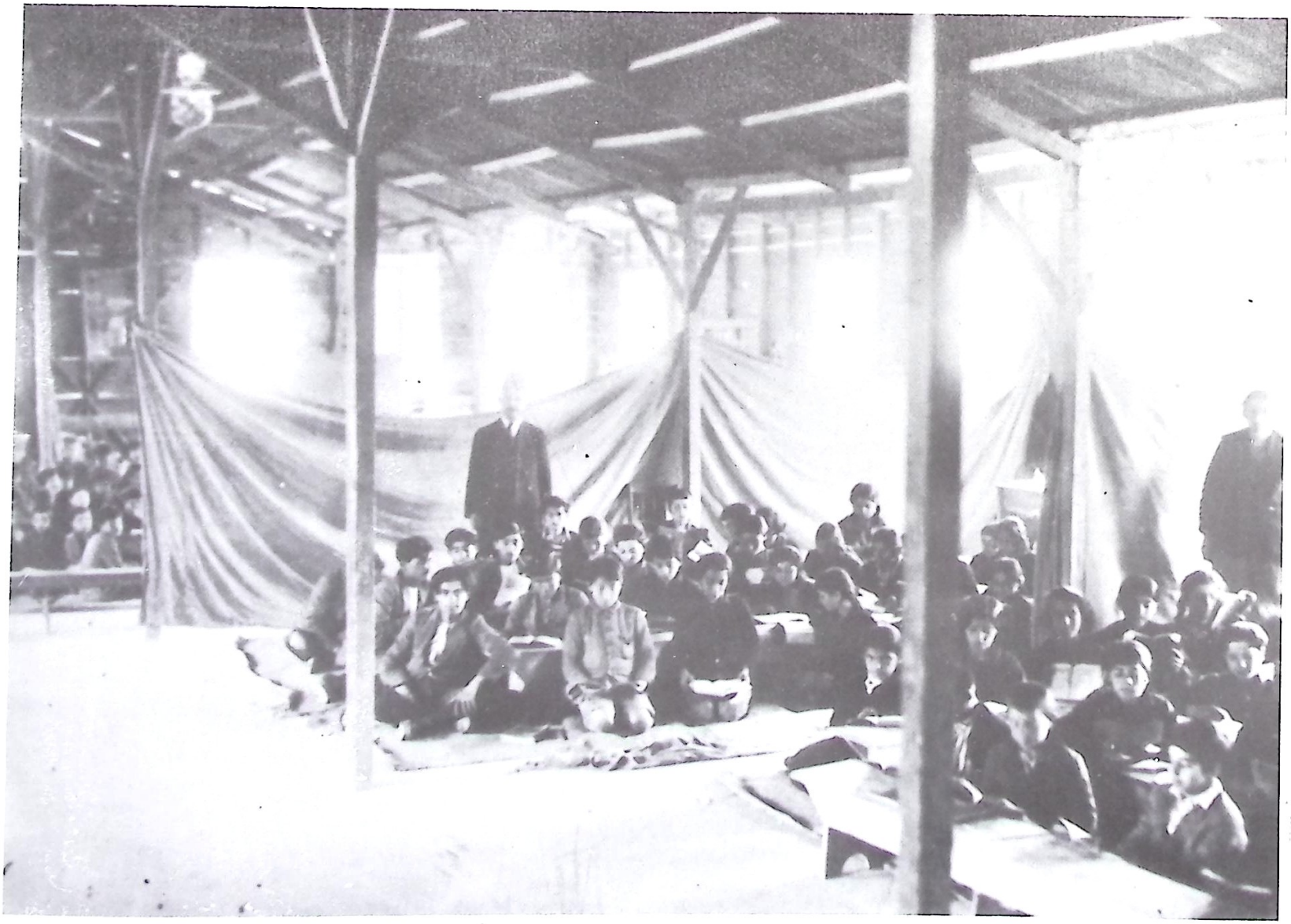
A gathering of children facing the church, with their backs to the school.

Դասերին որ դպրոց է լուսք օրերուն

Classes installed in the church

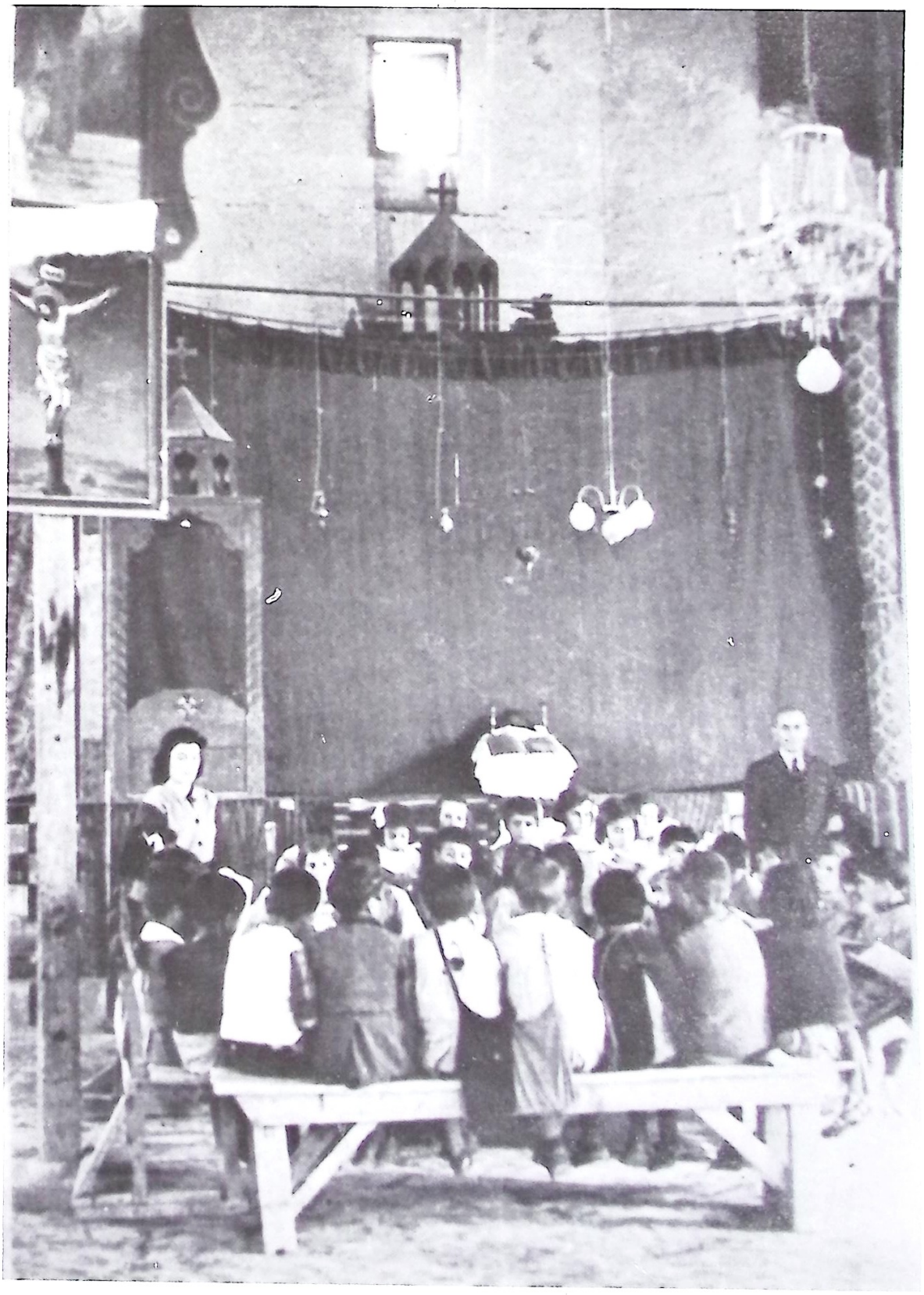
صفوف المدرسة تتوزع في رحاب الكنيسة الخشبية

Աւետարանական Բեթել Վարժարանին ներսի դասարանային
բաժանմունքները: Ոտքի՝ Տնօրէն Յովհ. Հայտոսթեան եւ
աւագ ուսուցչուհի՝ Գուտսի Պալէօզեան:

We built the schools and churches first, then our houses.

انها ليست مدرسة يوم الاحد !؟

Սովթայ դպրոց, ոչ թէ կիրակնօրթայ Ordinary classroom, not a Sunday-School.

Բեթել Վարժարանի աշակերտներէն խումբ մը.
աջէն երկրորդը՝ Ովսաննա Զարըխեան։

Barefooted we may be, but we are working hard to be scholars.

روضة اطفال في مدرسة كيليكيان ١٩٤٠

Տեսարաններ Մէյտանի Կիլիկեան Դպրոցէն- 1940
ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ

Seens from Kilikian School in Meidan - 1940. KINDERGARDEN.

طلاب الرف الاعلى في خزائن المدرسة

Դարակներուն բնակիչները...

The shelf dwellers...

انتبهوا !! نحن جادّون في دراستنا ، في طابقنا الأعلى

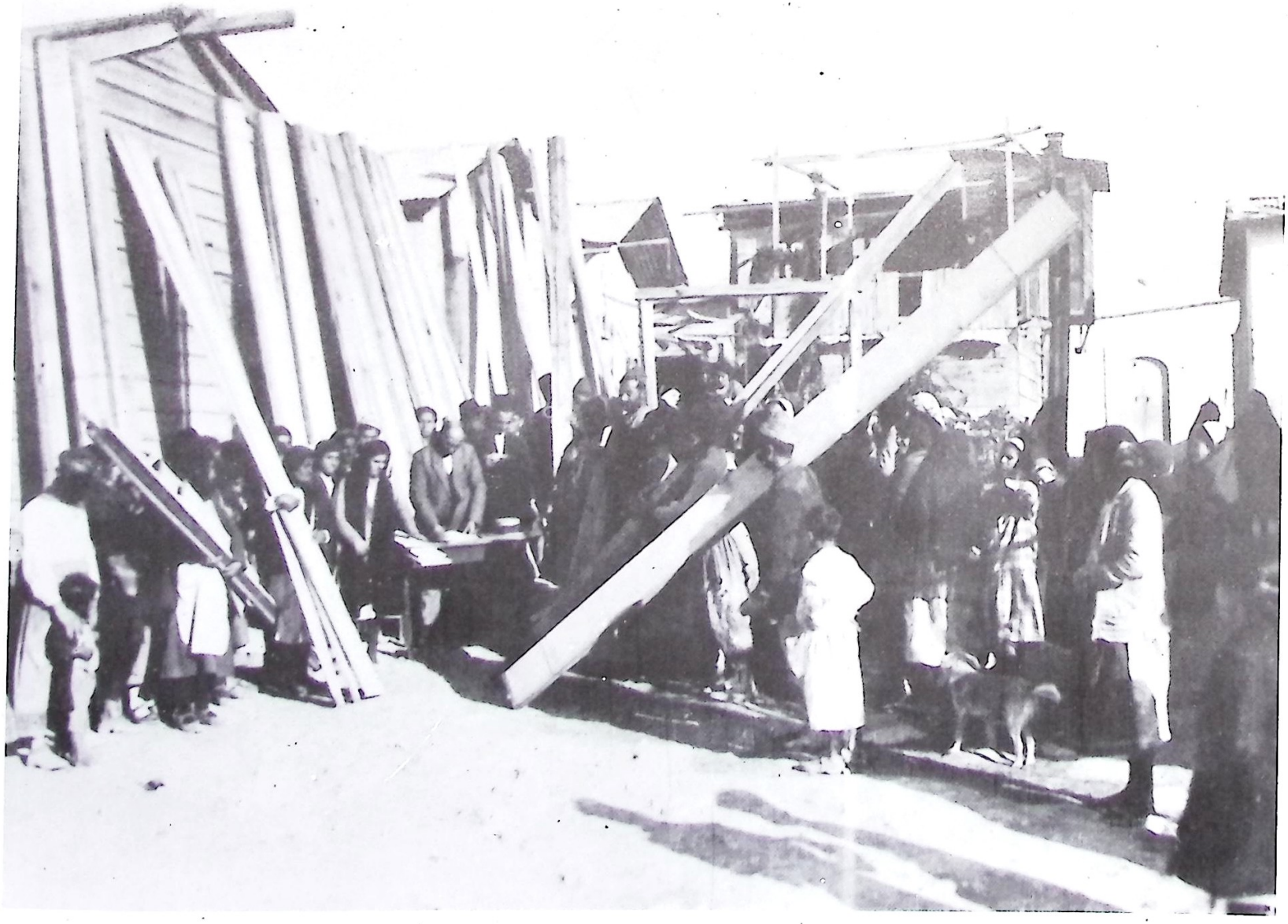
We are serious up here, lo !

Մենք լուրջ ենք հոս վերեւ... իմացե՛ք

Ազգի բաշխում նոր աւաններու շինութեան համար։ Սեղանի առջեւ հաշուապահ՝ Յրք. Գամպուրեան

توزيع الاخشاب لبناء

Distribution of wood beems for construction

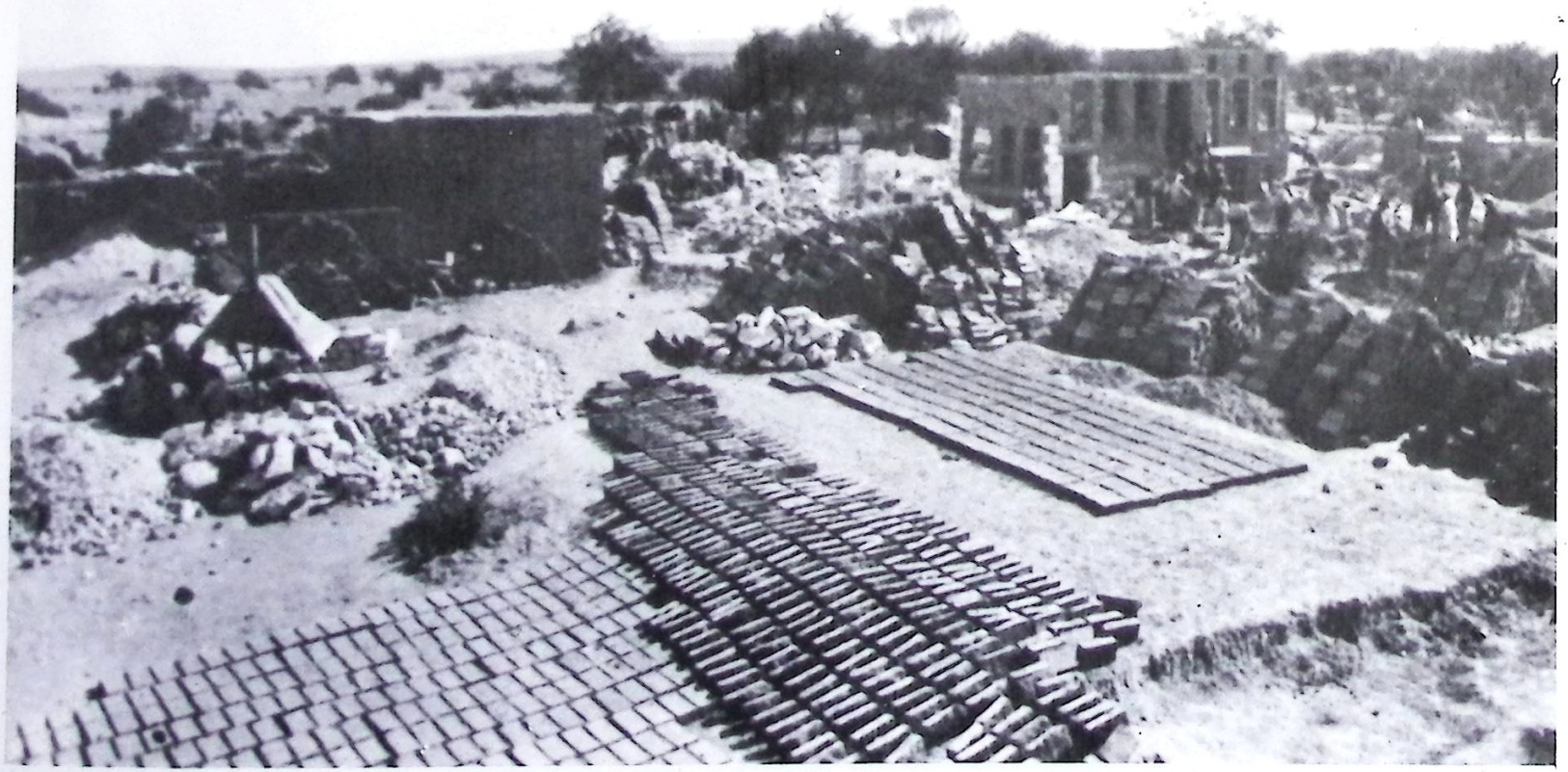
هنا " ارض العجور " والتحضير للبناء ، في الثلاثينات

Աղիւսներ, սկսուելու նոր թաղամասի շինութեան համար։

Bricks to start Ard-el-Adjour Quarter.

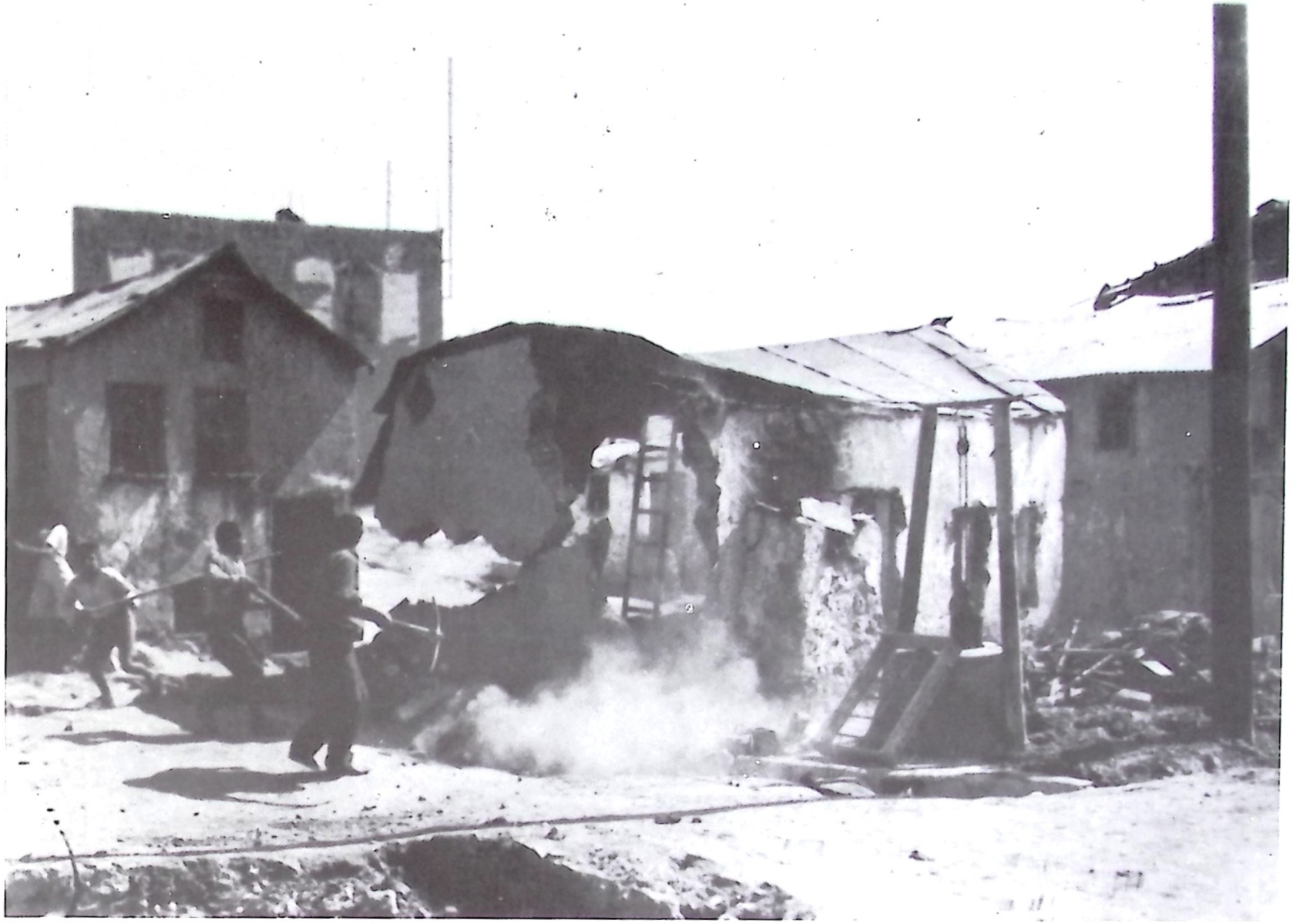
وهذا لبناء محلة " بستان الباشا "

Ասոնցմով ալ կառուցելու է Պոսթան Փաշան

And these to build Bostan-Pasha.

بهم القديم في المخيمات....

Ը քանդուին հին հիւղեր, նոր տուներ կանգնելու համար։

Pulling down to construct new houses.

Նոր կառույցներ՝ նախ փայտէ...

New constructions first in wood...

ثم بالقرميد ...

... then in brick

قم بالحبر • هنا بستان الباشا

ի վերջոյ՝ յարէ Պօսթանն փաշա ։

...finally in stone.

منظر عام لحيّ " الميدان " وقد تكامل عام ١٩٣٦ وفي الوسط كنيسة القديس غريغور المعمّد

Վերակառուցուած Հիւոաւանի ընդհանուր տեսքը – 1936. General view of the reconstructed Armenian Refugee Camp in Meidan - 1936.
կեդրոնը՝ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին։ In the center, the Church of St. Gregory the Illuminator.

في الاسفل : المنطقة الخامسة في الميدان : خان الزيتون في الوسط والى اليمين مزار
" الشيخ ابو بكـــــر "

Վասր՝ Նոր Գիւղի 5-րդ Թաղամաս. Հորիզոնին՝ Ձէյթուն Խան, պարիսպով. ձախին մուսուլմանական սրբատեղի՝ Շէյխ Պէքր։

Below, the 5-th Quarter in Meidan. In the background, Khan-Zeitoun within the walls. Horizon right on hilltop, Sheikh Baker, the Moslem Sanctuary.

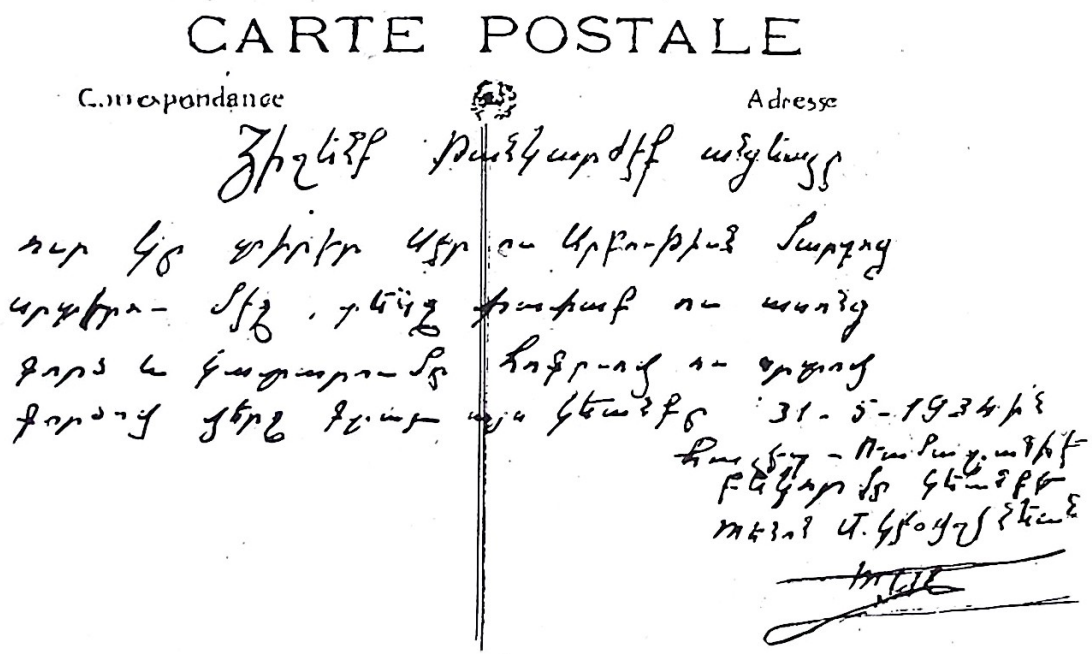

Հաւաքական աշխատանքը աւելի արդիւնաւէտ է երաժշտութիւնով - 1936:

Keeping up with the times. Music while we work is more productive.

LEST WE FORGET !

فليكن الله في عوننا لئلا ننسى هذا الماضي ...

Lest we forget!

شارع الفيللات هو نفسه موقع المخيمات ويسكنه الاحفاد ...

Արդիական բազմայարկ կառոյցներ կանգնած են այսօր երբեմնի Հիւղաւանի տեղանքի վրայ: ՎԻԼԼԱՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑԸ, ուր կը բնակին այժմ թշուառ տարագիրներու թոռները եւ.....

Modern appartment buildings replace now the miserable huts of what was once the Armenian Refugee Camp of Suleimanieh. Residential quarter now inhabited by the grandsons of the deportees and...

وكاتدرائية زفارتنوس ه حيث يعبدون

ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ ՏԱՃԱՐԸ, ուր կը կատարեն իրենց
պաշտա մունքն ու տարբեր արարողութիւնները

the ZEVARTNOTZ CATHEDRAL, where they worship now.

ՎԱՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆՋԵՐՈՒ ՃԱՆԱՉՄԱՆ ԵՒ ՍՏՈՒԳՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ
ՇՆՈՐՀԱԿԱԼ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՏԱՐԱԾ Է ՏԻԱՐ ԱՍԱՏՈՒՐ ՊԵՏԵԱՆ,
ՔԷՄՔԻ ՆԱԽԿԻՆ ԲՆԱԿԻՉ, ՆԱԵՒ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱԾ ԵՆ ՏԻԱՐՔ՝ ՏՔ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԷՐ-ՂԱԶԱՐԵԱՆ, ԱՐԱՄ
ՇՈՐՎՈՂԼԵԱՆ, ՀԱՅԿ ՊԱՐՒԿԵԱՆ ԵՒ ՏԻԿ. ԱԼԻՍ ՊԱՐՍՈՒՄԵԱՆ

ALEPPO

ՀԱԼԷՊ ՔԱՂԱՔ
Մերօրեայ Հայ Սփիւռքի կազմաւորման առաջին կայան

حلب الشهباء

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԻՈԼԵՏ ՃԵՊԵՃԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

Ա Լ Պ Ո Մ Հ Ա Լ Է Պ Ի Հ Ա Յ Գ Ա Ղ Թ Ա Կ Ա Ն Ն Ե Ր Ո Ւ Հ Ի Ւ Ղ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Տեքստն ու ձեւաւորումը Ռ. Ճեպեճեանի

Անգլ. թարգմանութիւնը Գ. Մազլումեանի

Արաբ. թարգմանութիւնը Մ. Հրեթանիի

Գեղագրութիւնը Ն. Փարթամեանի

Լուսանկարները ՎԱՐԴԱՆ ՏԷՐՈՒՆԵԱՆԻ

էջեր 68 – 71 Ա. Շահինեանի

էջեր 86 – 87 Յ. Իսկենեանի

Տպաքանակ 2000

Տպարան՝ ՕՖսէթ էլ–ՊԱՐԶ, Վարդան Սրապեան

ՀԱԼԷՊ, 1986

Adresse:

BIBLIOTHEQUE VIOLETTE JEBEJIAN
HOPITAL JEBEJIAN
SEBIL, ALEP, SYRIE

Գինը՝ 150 Ս.Ո.
Արտասահման՝ 10 տոլլար
առաքմամբ ծախսով

مجموعة صور مشردي الأرمن بحلب
١٩٢٢ - ١٩٣٦